

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10—K
pol leta . . . 5—
četrt leta . . . 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste.
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

**Prihodnja številka „Učiteljskega Tovarisa“ izide
23. oktobra t. l.**

Razpis pisateljskih nagrad.

Podpisani odbor razpisuje dvoje pisateljskih nagrad, in sicer prvo v znesku 150 (stopetdeset) kron, drugo v znesku 100 (sto) kron za dva spisa pripovedne vsebine, namenjena slovenski mladini.

Vsak spis obsegaj po 6 (šest) tiskanih pol male osmerke, kakršne so knjige, ki jih izdaja »Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani«.

Vsak spis obsega lahko eno samo povest ali pa več povesti. Vsaki povesti pa bodi vzeta snov iz dobe sedajne vojne.

Vsaki knjigi bodi namen, zbujači v slovenski mladini patriotski čut ter ljubezen do cesarja in domovine, poveljevali junaštvo naših vojakov, navduševati za stalno slogo med avstrijskimi narodi.

Spise je poslati do 15. decembra t. l. na naslov: **Juraj Režek, učitelj v Ljubljani, Ključalničarska ulica.** — Na spisu ne sme biti pisateljevega imena, nego mora biti to zapisano v posebnem zavitku, ki bodi označen z naslovom dotične povesti.

Za odbor »Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani«, dne 4. oktobra 1914.

Jakob Furlan,
t. č. predsednik.

Juraj Režek, **Jakob Dimnik,**
t. č. tajnik, t. č. blagajnik.

NOV DEŽELNI ŠOLSKI NADZORNIK ZA KRANJSKO.

Dunaj, 3. oktobra. (Kor. urad.) »Wiener Zeitung« javlja: Cesar je imenoval ravnatelja državne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Gorici, vladnega svetnika dr. Janka Bezjaka, za deželnega šolskega nadzornika.

Dunaj, 2. oktobra. (Kor. urad.) »Wiener Zeitung« poroča: Minister za nauk in bogočastje je pridelil deželnega šolskega nadzornika, vladnega svetnika dr. Janka Bezjaka, v službovanje deželnemu šolskemu svetu za Kranjsko.

Za Slov. Šol. Matico.

Odbor S. Š. M. se obrača z nujno prošnjo do gospodov poverjenikov in gospodičen poverjenic, naj prejkoprej nabere letošnji prispevek od vseh Maticarjev ter ga takoj pošljejo blagajniku g. J. Dimniku, nadučitelju v Ljubljani, da bomo vedeli, koliko obsega smemo odmeriti letošnjim publikacijam. Vsaka okrajna učiteljska knjižnica, vsaka šola, vsak slov. učitelj in vsaka slov. učiteljica bi morali biti društveniki S. Š. M. Gospodje nadučitelji in gospe nadučiteljice bi lahko veliko pripomogle k temu idealnemu stanju našega društva, ko bi hoteli svojo vplivno besedo porabiti o pravem času in na pravem mestu. In koliko zasluge bi si pridobili s tem za napredek slov. pedagogike in slov. šolstva! Več ko poudarilo bi se lahko število Maticarjev in obseg Maticinih knjig kljub vojni!

Iz poziva odbora S. Š. M. v »U. Tov.« št. 36 in »Pop.« št. 9, 1. 1914.

Če bi ne bili izredni časi in izredne razmere, bi se človek za glavo prijel, da je sploh mogoč tak poziv; da je potreben! Zdaj ga časi in razmere upravičujejo. Zdi pa se mi, da bi moral pri nas iziti časih tak poziv celo v mirnih časih. Saj izkazuje »Letopis S. Š. M.« za l. 1913. le 1675 članov, slovenskega ljudskošolskega učiteljstva pa je gotovo več kot dvakrat toliko. K temu pa še pridejo okrajne učiteljske knjižnice, domače učiteljske knjižnice in knjižnice učiteljskih društev. Da se oklepa S. Š. M. tudi slovensko učiteljstvo srednjih in drugih šol, da so ji naklonjeni razni p. n. zasebniki in društva, ki se zanimajo za vzgojna vprašanja, nam pove izkaz. Kako je torej to, da je število članov tako nizko?

Potrkaemo si, ljudskošolsko slovensko učiteljstvo, na prsi: Naš in predvsem

naš greh je! Hočemo, da, in zahtevamo, da uvaža odbor S. Š. M. predvsem želje in potrebe našega stanu; da nam nudi predvsem največ za ljudsko šolo; v nadomestilo pa . . . Znabiti, da je res med temi 1675 člani največ še vseeno ljudskošolskega učiteljstva; a vedno je še tudi večina premala in premala z ozirom na namen Maticice. Tudi večina nas še ne opravičuje; tudi pri večini je za nas poniževalno, da se mora odločiti Maticin odbor do poziva. Ne samo letos, tud druga leta je bilo to, ko niso mogle opravičevati našega nezanimanja za našo stvar razmere in čas.

Nezanimanje! Ali ga opravičujejo razmere danes, ko ga nismo smeli pozabiti poprej?

Rekel bi, da tudi ne. Vzlic vsem razmeram ne sme pozabiti slovenski učitelj tudi v teh časih na eno: na svojo nadaljno izobrazbo. Zlasti ne tisti, ki ne stojijo v bojnih vrstah. Odzovimo se klicu domovine doma; posvečujmo ji vse svoje moči, a pozabiti ne smemo, da ne živimo le zdajšnjemu času, ampak tudi prihodnosti, in da je ta še vedno v šoli. Sem pa nas je postavil naš poklic, in ta zahteva zaradi bodočnosti, da ne mirujemo v tem, kar je njegovega, ker s tem nazadujemo. In grešno nazadovanje bi bilo, če bi si morali priznati, da je ustavila — četudi le za eno leto — svoje delovanje S. Š. M. zaradi naše brezbriznosti.

Niso očitki, kar sem napisal. Resnica je, ki podpira prošnjo:

Omogočimo S. Š. M. izdanje publikacij, podprimo jo gnotno, čimprej, tem bolje! Ponavljam ob koncu le odborov poziv na poverjenike:

»Če je morebiti ta ali oni poverjenik poklican k vojakom in ne bi mogel opravljati letos svojega posla kot poverjenik, bi bila Matica jako hvaležna, ko bi kateri njegovih tovarišev ali pa katera tovarišica prevzela začasno njegov posel — dobri stvari na ljubo.«

In vsemu slovenskemu učiteljstvu:

Ne manj! Več, več in še več! Če se omalovažujemo v kulturnosti sami, ki se nazivamo »pionirje kulture«, nas bodo omalovaževali tudi drugi! Pav. Flerč.

Vojna.

JUNAKOV GROB.

PAVEL KURALT.

V bitki pri Grodeku je padel tovariš Karel Kuralt, učitelj v Šmarju in rezervni kadet 27. pehotnega polka. Slava spominu tovariša junaka!

CESARJEV GOD.

Cesarjev god je dne 4. t. m. slovesno praznovala vsa monarhija, in so vsi narodi novič posvedočili cesarju svojo nemajno vdanost in zvestobo. Cesar se je ta dan lahko z veselimi pogledi ozrl po svoji državi, zakaj videl je, da so vsi njegovi narodi v tem težkem vojnem času pozabili, kar jih je ločilo, in so vsi združeni pod njegovo zastavo. — Vse šole, koder se vrši redni pouk, so večinoma že 3. t. m. na slovesen način praznovala cesarjev god.

O NARODNOSTNEM SPORAZUMU.

O narodnostnem sporazumu je priobčil nedeljski »Pester Lloyd«, oficijozno glasilo ogrske vlade, zanimiv članek, v katerem se naglašja med drugim: »Prebivalstvo čuti in se sigurno nadeja, da bodo narodnostne borbe po končani vojni dobile docela drugo lice, kakor so ga imele prej. Narodni sporazum se bo dal neprimerno laglje doseči, a državi kot objektivnemu sodniku v narodnih nesoglasicah se bo rade volje priznavala večja avtoriteta kakor dosedaj. Želje posamnih narodov, ki se vkljub nespori njihovi upravičenosti niso mogle izpolniti zaradi neugodnih nacionalnih sporov, se bodo brzo in brez truda

LISTEK.

Navodila k Widrovi knjigi „Moje prvo berilo“.

II.

P.

Pri tej črki in pri vseh naslednjih črkah sem obravnavala v knjigi narisane predmet v nazornem nauku, učenke so si zapomnile formulirane stavke, ob sklepu pa pesemco. Pri črki r sem vzela pojmi riba, potem pa pesemco:

Raca plava na vodi
mirno in brez skrbi;
riba se skriva v vodi,
ribiča se boji;
počasni rak pa kraj vodé
preži na mlade ribice.

C.

Cerkvica vrh gore,
cerkvica bela,
vsak dan pozdravlja te
duša vesela.

Č.

Po obravnavi črešnje sem podala znano uganko:

Belo ko sneg,
zeleno ko detelja,
rdeče ko kri —
otrokom dobro diši.

T.

Pokaže se papirnat zmaj ter se nava-ja otroke, kako si ga napravijo sami. Potem:

Tinček priteče iz šole,
nalogo najprej naredi,
potem s papirnatim zmajem
po travniku teče, hiti.

D.

Lepšega kraja nikjer ne poznam,
ko kraj je domači,
kjer dom svoj imam.

Z.

Ker je v berilu za II. razred dolga pesemca »Zvon na poti«, zato sem povedala učenkam v kratkih stavkih povest o »Zvonku, ki ni rad hodil v cerkev«, ter jim obljubila, da se bomo v II. razredu učili lepo pesemco o tem dečku.

Ž.

Žiga in Željko, dva čvrsta drvarja,
v gozdu posekata močno drevó,
zdaj pa na trati z žago železno
žagata deblo z jako rokó:
žiga-žaga, žiga-žaga.

L.

Lisica v nazornem nauku, potem pa basen »Lisica in raca«, ki je očitana pri veliki črki »L« v kratkih in jednatih stavkih.

B.

Boris ima prav lep boben,
z njim najraje se igra . . .
Semtertja veseli koraka
ter po bobnu ropota:
bam-brbam; bam-brbam

S.

Srna in srnjak po gozdu se podita,
zelenjave iščeta, da z njo se preživita.

Š.

V šolo, v šolo veselo hitim,
v šoli se lepega mnogo učim.

H.

Tam stoji mi trata zala,
poleg trate hišica,
oj, ta hišica je mala,
vendar lepo zidana.

K.

Konjič vriska ihaha itd. (Po Levstiku.)

P.

Psiček laja hov-hov-hov itd. (Po Levstiku.)

J.

Jež ima bodečo suknjo,
če loviš ga, zleze v luknjo
ali v klopčič se zvali;
če ga primeš, te boli.

G.

Kjer v gozdu je mokró,
tam gobe rastó,
na gobi si palček
godi lepo.

F.

Dva dobrodušna palčka
na trgu sta bila,
zdaj pa domov neseta,
kar nakupila sta:
za deco sladkosnede
fig suhih venec cel.
a vsak odraslih palčkov
fižola bo vesel.

Vedeževalka.

Da je slovita francoska vedeževalka Marija Ana Lemormand, rojena leta 1772 v Nomardij in umrla leta 1843 v Parizu, imela tekom svojega dolgega uspešnega življenja ne le v svoji domovini, ampak tudi v inozemstvu intimne zveze v najvišjih krogih ter da je poleg posla vedeževanja tudi pisateljvala: vse to morda ni

lahko izpolnile po končani vojni, v kateri se je s skupno prelito krvjo razvilo čustvo vzajemnosti. Ne bo se pozabilo in ne sme se pozabiti, da so se nemški, madžarski, slovanski in italijanski vojaki z enako požrtvovalnostjo borili za skupne interese, a tudi sami ti vojaki bodo iz te vojne donesli domov novo, bolj zdravo državno čustvovanje, spojeno z medsebojnim spoštovanjem in z medsebojno obzirnostjo.

UMESTNA, HVALEVREDNA NAREDBA.

Predsedništvo nižjeavstrijskega namestništva je razposlalo podrejenim oblastim naredbi, ki jim nalaga, naj v sedanjih časih, ko je enotno nastopanje državljanov vseh narodnosti tako potrebno, v jezikovno mešanih krajih preprečajo vse, kar bi moglo spominjati na narodnostne spore. V ta namen naj stopajo v stike z merodajnimi krogi, da se bo opuščal vsak izraz narodnega nasprotstva brez škode za drugačno narodno uveljavljanje. In rečeno namestništvo je pridodalo nekaj pripomb, ki jih tukaj navajamo: »Ni smeti prezreti, da morejo narodna ali drugačna narodno-politiška trenja dovesti do tega, da se iz golega sovraštva proti političkim nasprotnikom delajo ovadbe, ki morejo imeti za ovaženice težkih posledic. Zato je naloga varstvenih oblasti, da take ovadbe preiskujejo s polno objektivnostjo glede na njihovo resničnost. Golih denuncijacij oblasti ne smejo poslušati. Izjemne navedbe niso naperjene proti nobeni narodnosti in niso po svojem bistvu določene v to, da bi pokrivala preganjanje novin, udruženj ali organizacij katesisbodi narodnosti, ako ni dvomiti na njihovi državni zvestobi.«

KOLIKO JE MOBILIZIRANIH UČITE-LJEV NA ČESKEM.

»Učiteljske Novine« poročajo, da je nemških učiteljev na Češkem mobiliziranih 25%, nekaj več učiteljev češke narodnosti. V Pragi je mobiliziranih učiteljev 60, v Kraljevih Vinogradih pa 70. Več čeških učiteljev je že padlo na bojnem polju, veliko jih je pa ranjenih, bolnih in ujetih.

POD KAKIMI POGOJI BI BILA NEMCIJA PRIPRAVLJENA SKLENITI MIR?

Korespondenčni urad: Reuterjev urad poroča iz Novega Jorka: Neko preko Sayvill došlo poročilo, najbrže inspirirano iz Berlina, pravi, da bi vočigled velikim žrtvam Nemčije bila pripravljena nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg in šef generalnega štaba Moltke, skleniti mir le v tem slučaju, če bi bil položaj Nemčije v bodoče nedotakljiv. To naziranje je v Nemčiji splošno razširjeno.

CESAR AVSTRIJSKI — KRALJ POLJSKI.

Nemški listi javljajo iz Kiele, da so tam zaprisegli oddelek rusko-poljskih legionarjev. Zaprisežna formula se je glasila: »Prisezamo vsemožnemu Bogu, da bomo Njegovemu Veličanstvu, našemu vzvišenemu monarhu in gospodu, Fran Jožefu I., po božji milosti cesarju Avstrijskemu, kralju Češkemu, apostolskemu kralju Ogrskemu, kralju Poljskemu, ohranjali zvestobo in vdanost...« Ta vest prihaja iz poljskega vira in ni potrjena od druge strani.

splošno znano. Ostavila je več nego 20 knjig, med katerimi so »zgodovinski in tajni memoar cesarice Josipine« najinteresantnejši pač zato, ker je bila s cesarico Josipino v jako zaupnem razmerju in je ta poslednja gotovo vplivala na sestavo knjige. Malo pred svojo smrtjo je zaključila svoje delo, ki je imelo naslov »Mes dernieres révélations« (Moja zadnja razkritja) in ki je izšlo šele po njeni smrti. Nekatera teh prorokovanj od onkraj groba čakajo še na svojo izpolnitev, in ker so po velikem delu političke naravi, bo morda zanimalo čitatelje, ako jih spoznajo.

O Franciji piše — kakor omenjeno — v letu 1843 sledeče:

»Kraljestvo postane v drugič cesarstvo«. — To prorokovanje se je kmalo izpolnilo. In dalje je rečeno: »Meje, ki jih je nekdaj njega orel določil, bodo zopet pripoznane in pride do zveze z nekim velikim narodom«. Tu se je torej francosko-ruska zveza napovedovala že pred dvema rodovima.

Povratek Bourboncev napoveduje sledeče prorokovanje: »Lilija, ki so te zlomili, ki pa te niso mogli izkoreniniti, tvoje cvetice vcvetijo vnovič, in tvoje steblo bodo čuvali zvesti in vdani prijatelji. Čuti bo krik, ki ga dvigne ljudstvo, in ti zasedeš zopet prestol svojih očetov.«

Turčiji je prorokovala izid balkanske vojne takole: »Stara država proroka, vidim, kako tvoj polmesec obledeva in

VOJNE RAZGLEDNICE.

Izšla je druga serija, št. 4—7, teh po vojni pomožni pisarni ministrstva za notranje stvari izdanih razglednic. Nova serija vsebuje zanimive slike s severnega bojišča, in sicer običajne artilerije v globokem pesku pri Krasniku, polom kozaškega napada po ognju naše infanterije in strojnih pušk pri Levovu, znano junaško rešitev avtomobilskega trena pri Bursztynu in posnetek inspekcijske vožnje, ki je dovedla vrhovnega nadvojvodo Friderika, nadvojvodo - prestolonasledn. Karla Franca Jožefa in šefa generalnega štaba Conrada pl. Hetzendorfa do strelne linije v bitki pri Grodku. Narobe je pošiljati: Kriegshilfsbureau, Wien, I. Bez., Hoher Markt št. 5. Cena razglednice 20 vinarjev.

KAKŠNO PERILO RABIJO RANJENCI?

Pri »Rdečem križu« se oglašajo mnogo oseb, ki bi rade darovale v bolnišnicah ležečim ranjencem perilo, pa ne vedo, kakšno mora biti. — Vodstvo »Rdečega križa« daje zato vsem darovalcem, ki žele pomagati našim vojakom s tako dobrodošli darovi, sledeče navodilo o velikosti in kakovosti perila za ranjence: Kot posteljno perilo se rabijo ruhe (170 cm široke, 260 cm dolge, iz platna ali bombažnega gradla); bulet za blazine (52×72 cm in letno blago); prevlake za blazine (55×75 cm iz barvanega gradla ali platna); žimne varovalce (Matrazenschoner) 90×190 cm iz platna ali bombažnega gradla; blazine iz vezanice ali iz bombaža. Od bolniškega perila se rabi: dnevne srajce (preproste), srajce za ranjence (zadaj odprte, s trakovi); spodnje hlače, molino s trakovi; dokolenice iz bombaža (brez pete); žepni robci; bolniške halje (modro-bele, proste za rekonvalescente). Nadalje omenjamo, da je sirovo domače platno prav dobro za posteljno perilo. Zimsko perilo in obleko za vojake na bojnem polju in bolniško perilo, platno in druge reči naj se pošlje v cesarja Franca Jožefa azil v Ljubljani. Pukana, ne nastrgana šarpija se naredi iz vsake vrste platna. Dalje pripominjamo, da so za vojnega stanja vse dopisovanje, denarne in zavojne pošiljke (obvezila, perilo i. dr.), ki se pošljejo »Rdečemu križu«, poštne proste. — Pristaviti pa se mora naslovu: Podpora za vojaštvo (Militär-Unterstützungssache) in tudi ime pošiljatelja.

ZVEZA ZA OSVOBODITEV UKRAJINE.

V prvi številki »Ukrajinskega korespondenčnega lista«, ki ga izdaja načelnik ukrajinskega kluba, dr. Konstant. Levycki, se obrača Zveza za osvoboditev Ukrajine do javnega mnenja Evrope proti Panmoskovitstvu, ki stremi za tem, da si osvoji morske ožine in Carigrad, kamor gre pot po receptu ruske diplomacije preko Dunaja. Nadalje izvaja oklic, da more tvoriti le prosta Ukrajina, ki se naslanja na trozvezje, močno zaščito vse Evrope proti Rusiji. Ukrajina je bila vedno najhujši sovražnik Rusije, zato bo zastavila tudi sedaj vse svoje sile, da končno obračuna z Rusijo. Oklic apelira na vso Evropo, da naj podpira stremeljenja Ukrajincev, ki s svojim odporom služijo obenem stvari evropske demokracije. Nikdar se ne bo Evropa pomirila, nikdar se ne bo oprostila grozeče invazije carizma, nikdar ne bo svesta svojih kulturnih pridobitev, dokler se ne ustanovi na širnih starih Ukrajine obrambna država proti Rusiji.

ugaša, iz slabotne ti roke pada meč.

Ruski državi velja sledeče: »Vidim, kako na severu velikanski orel razpenja svoje peruti. Svit obdaja njegovo glavo, Neizmerna ruska država, pazi se pred belim orlom; misliš, da je mrtev, ali on le spi.«

Ta domnevani mrtvi, toda le speč beli orel je — Poljska.

O Angliji pravi: »Anglija! Anglija! Dan, ko se boš morala pokoriti za svoje grehe, se bliža. Irska, veseli se, ura maščevanja je prišla, tvoj tribun te osvobodil. Sedaj vidim kri, morilni boj, povsod grozo in razdevanje...«

Takratni princ, kasnejši pruski kralj in nemški cesar Viljem I. je bil pri vedeževki l. 1829. in jo vprašal: »Kdaj bom prvokrat poveljeval na bojnem polju?« Vedeževka je vzela kos papirja in zapisala nanj: 1829+1+8+2+9. To dá 1849. In res je princ Viljem tega leta na čelu svojih čet korakal proti Badenski. Potem je princ Viljem vprašal: »Kdaj se izvrši najvažnejši dogodek v mojem življenju?« Vedeževka je zapisala: 1849+1+8+4+9, t. j. 1871. Tega leta je bil princ Viljem — poznejši pruski kralj — proglašen za nemškega cesarja. Dalje je princ vprašal: »Koliko časa bom živel?« Vedeževka zapisala: 1871+1+8+7+1, t. j. 1888, katerega leta je tudi v resnici umrl cesar Viljem I. Se zadnje vprašanje je stavil princ: »Kdaj bo vodila Nemčija najpo-

DIREKTNO DOPISOVANJE VOJNIH UJETNIKOV S SVOJCI.

Korespondenčni urad poroča: Ujetniški pozvedovalni urad »Rdečega križa« se trudi, kakor poroča »Rdeči križ«, da bi omogočil direktno dopisovanje med ujetniki in njihovimi svojci. — C. in kr. ministrstvo je iz humanega stališča dovolilo, da vojni ujetniki sovražnih držav lahko dopisujejo s svojo domovino. To se uvede, kakor se sedaj vidi, tudi v Rusiji in Srbiji. To se lahko povzame iz tega, da je že več pisem, ponajveč sorodnih ujetnikov, prišlo iz imenovanih držav po posredovanju »Rdečega križa« k nam. Vodstvu »Rdečega križa« je v veliko veselje, da se iz teh pisem, ki morajo biti, preden se odpošljejo, kar je umevno, pregledana, lahko razvidi in poroča, da se naši ujetniki, ki so na Ruskem, povsem dobro počutijo in da lepo postopajo z njimi. — Pozvedovalni urad prosi ob tej priliki zopet, da se stavi vprašanja samo pismeno in ne ustno, ker bi bilo sicer nemogoče opravljati službe.

ODPIS HIŠNEGA DAVKA.

Vodja finančnega ministrstva je glede dovolitve odpisa hišnega davka od stanovanj, ki se povodom vojne krize brezplačno prepuste delavcem, izdal sledeče navodilo vsem finančnim deželnim oblastim: Tudi če se pri brezplačni prepustitvi stanovanj uslužbencem ne vračuna stanarina medzi, se mora sicer vedno to upoštevati, da obstoja — dokler traja delovno razmerje — med tako prepustitvijo stanovanja in delom imetelja stanovanja gotova gospodarska zveza, tako, da ne moremo pravzaprav govoriti, da se je stanovanje zastoj (kot darilo) prepustilo. Če pa delavci zaradi ustavitve ali redukcije prometa niso več uslužbeni pri podjetniku, vseeno pa se dopusti, da ostanejo še nadalje brezplačno v dosedanjih stanovanjih, tedaj odpade zveza med delovnim razmerjem in prepustitvijo stanovanja. Tedaj pač ni nobene ovire, da se tudi v tem slučaju odpiše davek.

LEGIJA BOGOSLOVCEV.

Iz Debreczina poroča korespondenčni urad: Vzvišen zgled patriotičnega navdušenja je dalo te dni štirideset absolviranih bogoslovcev reformirane cerkve. Šli so k škofu, ki je bil storil potrebne korake, da v vojaško službo kot pomožni duhovniki poklicanim novo posvečenim izposluje oprostitev ter izjavili, da glede na najvišje interese domovine ne marajo oprostivte, temveč da žele iti pod orožje k armadi. — Škof je na to ukrenil pri hollywoodskem ministrstvu vse potrebno, da se prostovoljna legija bogoslovcev izvežba ter odpošlje na bojno polje.

MOLTKEJEVO PISMO.

Berlinski listi prvokrat priobčujejo pismo generalfeldmaršala grofa Moltkeja z dne 14. maja 1878 na nekega norveškega prijatelja. Moltke je pisal: »Morda se enkrat vsi germanski rodovi spomnijo svojega germanskega izvora in stvorijo krepak odpor proti poplavi iz vzhoda in zahoda.«

NEMŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE V VOJNI SLUŽBI.

Socialno-demokratska okrajna zveza Magdeburg-Anhalt je izvedla šteje v vojni službo vpoklicanih socialno-demokrati-

ških strankinih članov, ki je dalo zanimiv rezultat. Okraj obsega osem državnozbornih volil. okrajev vladnega okraja Magdeburg in dva volilna okraja vojvodine Anhaltske. V teh desetih okrajih je imela stranka dne 1. julija t. l. 28.642 moških članov. Od teh je bilo dne 6. pret. m., ko se je izvršilo štetje, vpoklicanih v vojno službo 9162, nič manj nego 32 odstotkov. To število se še izdatno pomnoži, ko bo tudi vpoklic črne vojske izveden v polnem obsegu. Med vpoklicanci je bilo 489 funkcionarjev stranke. V nekaterih krajih so bili vsi funkcionarji vpoklicani v vojno službo. Kakor se daje izračunati, so postavili samo organizirani soc. demokratje okraja Magdeburg-Anhalt tri polke v vojnem številu. »Arbeiter Zeitung« izraža željo, naj bi strankine organizacije tudi pri nas izvedle take statistične izkaze.

ITALIJANSKA SOCIALNA DEMOKRACIJA ZA NEVTRALNOST ITALIJE.

»Agenzia Stefani« poroča glasom korespondenčnega urada: Vodstvo združene socialistične stranke, ki je imelo skupno sejo s parlamentarno skupino, se je izreklo v prilog absolutne ohranitve nevtralnosti Italije do rešitve konflikta ter je sklenilo, da izda v tem zmislu proglas na delavstvo. — Razsežni manifest razlaga splošni kakor tudi posebne vzroke, ki govorijo za potrebo nevtralnosti Italije, kateri je kakor edini nevtralni evropski velesili stem prečrtana misija, da postane posredovalka med vojujočimi in da na dan miru proglaši tista velika načela, ki naj tvorijo podlago združenih držav, namreč: omejevanje oboroževanja, glasovanje po ljudstvu in odločitev po razsodišču.

40 NEMŠKIH NUN IZGNANIH.

Korespondenčni urad poroča iz Antwerpna preko Berlina: Belgijski orožniki so udrli v nemški samostan v Borsbeek in izgnali 40 nemških redovnic na Nemško. Kot vzrok so navedli, da je baje neka redovnica rekla nekemu delavcu, naj moli za nemškega cesarja, ne pa za belgijskega kralja.

Otroci blisploh ne smeli piti zrnate kave, temveč le dobro mleko s Kathreinerjevo Knelpovo sladno kavo.

Če se pije gorke ali mrste, vsake je Kathreinerjeva popolnoma naravna, ugajajoča in sproja svoje priprave u najboljšega slada jako kraplina.

Vprašajte, prosim, o tem Svojega hišnega zdravnika.

Starost velikih vojskovodij.

Vojskovodje, ki so se dosedaj odlikovali v sedanjih vojni, štejejo večinoma že vsi precejšnje število let. General Kluck, ki je premagal angleško armado pri St. Quentinu v Franciji, šteje že 68 let, saški general Hausen in pruski general Hindenburg, ki je premagal Ruse v vzhodni Prusiji, pa štejeta 67 let. Osvojitelj Lütticha, general Emmerich, je star 65, general Heeringen pa 64 let.

Tudi v prejšnji nemško-francoski vojni l. 1870. so imeli nemški generali, ki so se odlikovali, skoro vsi okoli 60 let.

Drugeče je bilo v prejšnjih časih. Takrat so si iskali vojskovodje latorike že v mladih letih. Aleksander Veliki, Hanibal, Friderik Veliki in Napoleon niso imeli še niti 30 let, ko so izvojevali že sijajne zmage na raznih bojiščih. Pri Rocroi je zmagal mladi princ Condé, komaj 22 let star, a Evgen Savojski je izvojeval svojo najlepšo zmago pri Zenti v 34. letu svoje starosti. Julij Cezar je v nekem oziru izjema, ker je prevzel vodstvo vojske šele v 42. letu svoje starosti. Mnogi odlični vojsko-

vodje so znali obvarovati in ohraniti svoj vojaški talent tudi še v globoki starosti. Tako je n. pr. princ Evgen Savojski še v 72. letu svoje starosti pokazal še velike strategične zmožnosti in sposobnosti. Tudi general Blücher je imel že bogate izkušnje, še preden je prevzel vrhovno vodstvo nad nemško armado. V 81. letu svoje starosti je vodil nemške čete od zmage do zmage, tako da je postal Marschal Vorwärts, kakor so ga imenovali vojaki, pravi vzor nemških zmagovalcev. Bil je telesno že jako slaboten, ko ga je doletela dolžnost, da prevzame vrhovno poveljstvo nad nemškimi četami v boju proti Napoleonu. Sivolas general je mnogo trpel v vojni zaradi svoje bolezni, toda njegova železna volja je vkljub temu triumfirala nad slabotnim telesom.

Blücherju je sličen v tem oziru naš nepozabni vojskovodja, maršal Radecki, ki je bil v 71. letu starosti imenovan za vrhovnega poveljnika avstrijskih čet v vojni z Italijani. Tudi on je imel nekaj strastno mladeniškega v svojem bitju, kar je stalo tako lepo v kontrastu z njegovo visoko starostjo.

Istotako je tudi stari Moltke v 66. letu stopil na čelo nemške armade. Do tedaj je bil vedno zatopljen le v svoje knjige in tudi ne dosti poznan. Odlikoval se je z veliko treznostjo in mirmim premostrivanjem vseh, najsi bodi tudi najbolj kočljivih stvari. V poznavanju strategije, posebno pa terena, je bil v onih časih sploh nenadkriljiv.